

Els Opuscles del CREI

---

núm. **5**

novembre 99

**Per què creix
el sector públic?
El paper del
desenvolupament
econòmic,
el comerç
i la democràcia**

Carles Boix

CENTRE DE RECERCA
EN ECONOMIA INTERNACIONAL
GENERALITAT DE CATALUNYA
I UNIVERSITAT POMPEU FABRA

El Centre de Recerca en Economia Internacional (CREI) és una institució de recerca constituïda com a consorci integrat per la Universitat Pompeu Fabra i la Generalitat de Catalunya. La seva seu és al campus de la Universitat Pompeu Fabra, a Barcelona.

El CREI va ser endegat al mes de novembre de 1993. Fou el resultat de la combinació de dos impulsos: d'una banda, de l'evolució actual de l'economia internacional i europea, que ha plantejat nous reptes i ha creat un entorn completament inèdit per a regions econòmicament dinàmiques com ara Catalunya; i, en segon lloc, dels darrers desenvolupaments en teoria econòmica, que han revitalitzat camps fins ara molt segmentats com l'economia internacional, l'economia regional, la teoria de l'equilibri general, la teoria dels jocs d'estratègia, la teoria del creixement, l'economia del desenvolupament, la macroeconomia de les economies obertes o les finances internacionals.

Els Opuscles del Crei volen ser els instruments de difusió de la recerca del CREI en l'àmbit no acadèmic. Cada opuscle recull, per un públic general, les conclusions i observacions de treballs publicats, o en vies de publicació, a les revistes especialitzades. En el respecte a la llibertat intel·lectual, es fa constar que les opinions expressades en Els Opuscles del CREI són responsabilitat dels seus autors.

*Editat per: CREI
Universitat Pompeu Fabra.
Ramon Trias Fargas, 25-27 08005 Barcelona
Tel. 93 542 24 98
© 1999, CREI*

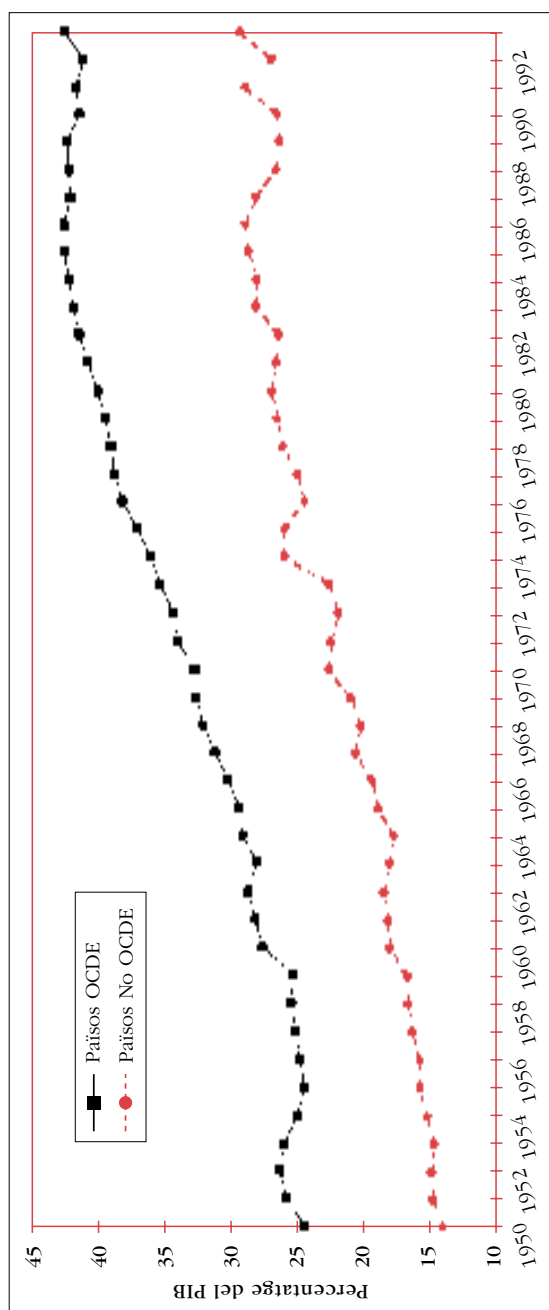
*© d'aquesta edició: Carles Boix
ISSN: 1137 - 7836
Disseny: Fons Gràfic
Impressió: Masanas Gràfiques
Dipòsit legal: B-47860-99*

Per què creix el sector públic? El paper del desenvolupament econòmic, el comerç i la democràcia

Carles Boix

Dos fenòmens estilitzats descriuen l'evolució del sector públic a nivell mundial durant el darrer segle: primer, el seu creixement estable; segon, l'existència de diferències substancials en la seva mida entre països. El sector públic ha crescut notablement des del canvi de segle. Excloent períodes de guerra, en el món avançat la despesa del govern es va mantenir al voltant del 10 per cent del PIB durant el segle XIX. Després de 1914, no obstant, la mida del sector públic es va expandir substancialment. Com s'observa al Gràfic 1, a principis de la dècada de 1950, els ingressos corrents totals del sector públic van promitjar un 24 per cent del PIB a l'OCDE. A mitjans dels anys 70 havien augmentat, en promig, al 36 per cent. A principis dels anys 80 s'havien estabilitzat al voltant del 44 per cent. Encara que el ritme de canvi ha estat menys dramàtic, el sector públic també ha crescut en el món en vies de desenvolupament. Entre els països no integrants de l'OCDE, els ingressos corrents públics van promitjar un 14 per cent del PIB el 1950, van assolir el 20 per

Gràfic 1 L'evolució dels ingressos públics, 1950-93

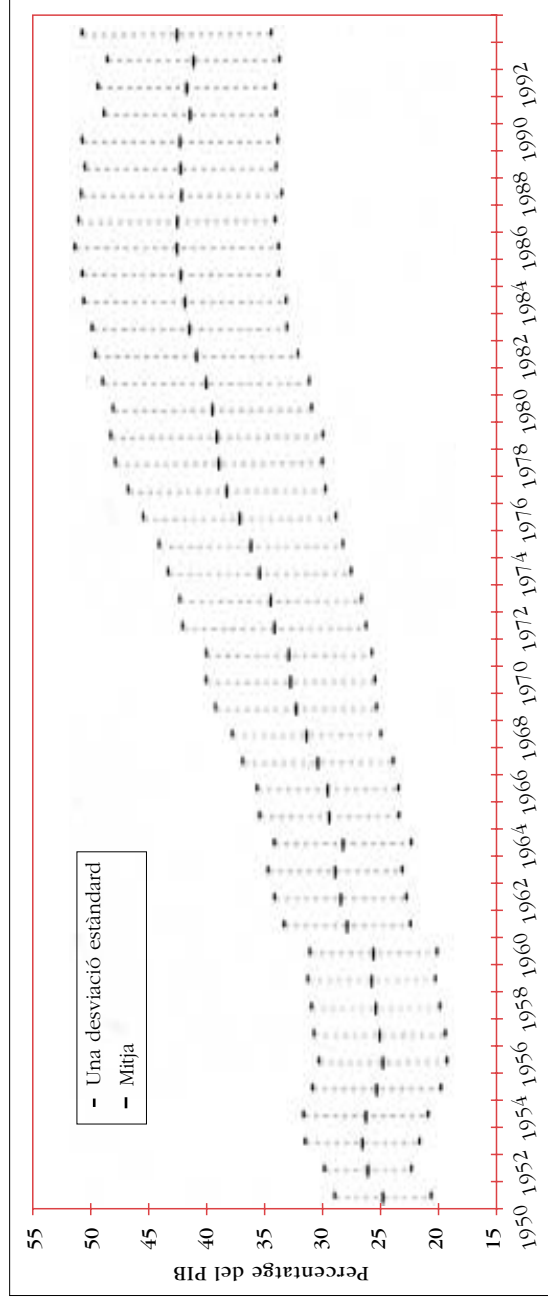

cent del PIB a finals dels 60 i han rondat el 27 per cent des de finals dels 70 fins a l'actualitat¹.

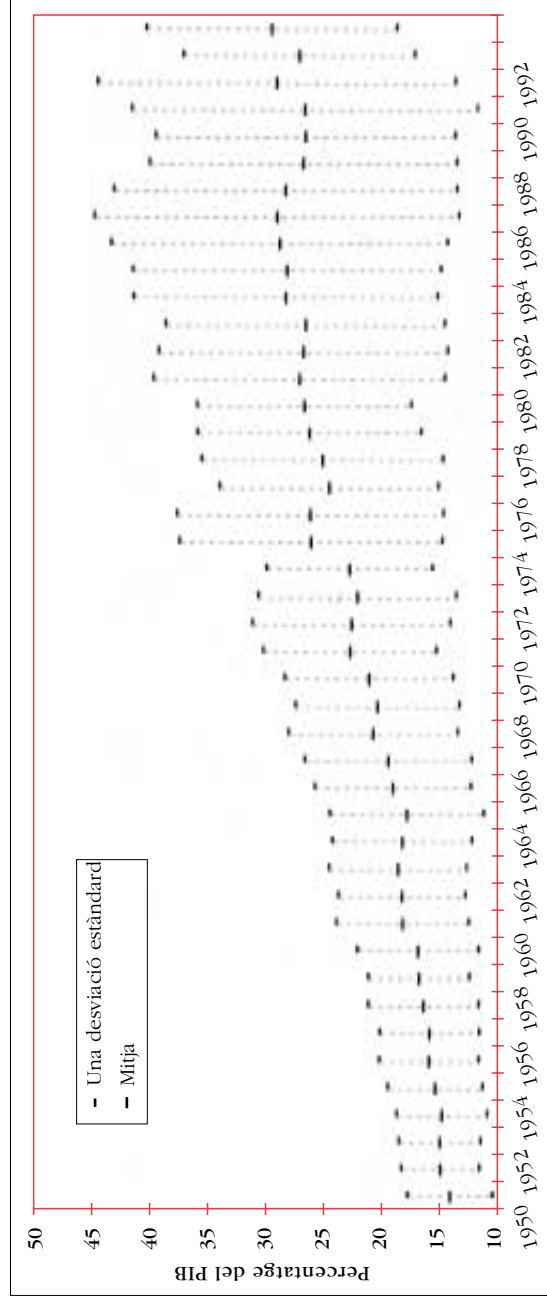
No obstant el creixement generalitzat del sector públic, les diferències entre països continuen essent considerables. A mitjans dels anys 80, per exemple, els ingressos públics van oscil·lar entre menys del 10 per cent del PIB a Sierra Leone i Paraguai fins a la vora del 60 per cent a Botswana, Kuwait, Reunion i Suècia. El Gràfic 2 mostra la mitja i la dispersió de l'ingrés públic als països de l'OCDE. A principis dels 50, l'ingrés públic va passar del 19 al 32 per cent del PIB. El 1985 oscil·lava entre el 31 i el 60 per cent del PIB. Com mostra el Gràfic 3, la variació entre països fins i tot s'ha aguditzat en el món en desenvolupament. A mitjans dels anys 80, els ingressos públics variaven des del 6 per cent del PIB a Sierra Leone fins gairebé un 83 per cent a Reunion.

És interessant, no obstant, subratllar que, malgrat la creixent divergència entre països, hi ha hagut una remarcable estabilitat en la posició relativa dels països en relació a la mida del seu sector públic. Com s'aprecia en els Gràfics 4 i 5, que mostren la relació entre l'ingrés públic mig en 1950-59 i 1970-74, i entre l'ingrés públic mig en 1970-74 i 1985-89 respectivament, aquells països que van tenir un sector públic considerable el 1950 continuen tenint avui en dia un sector públic gran. Similarment, molts dels països amb un estat petit fa quaranta anys encara continuen a la cua en el rànking internacional en termes de sector públic².

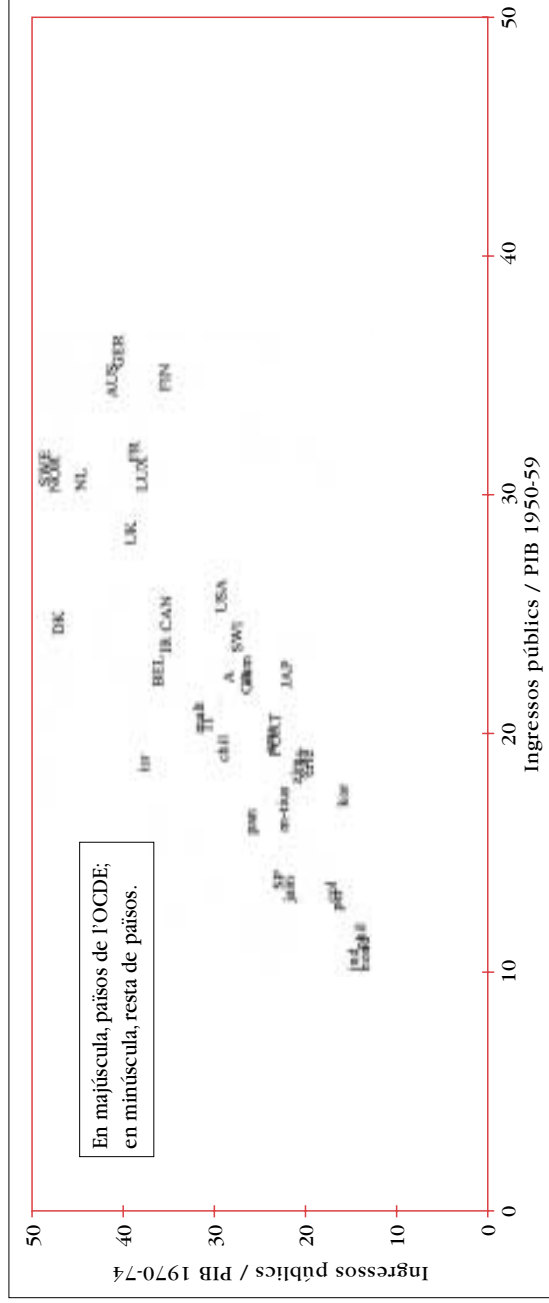
Gràfic 2 Ingressos públics en països de la OCDE. Mitja i dispersió, 1950-93

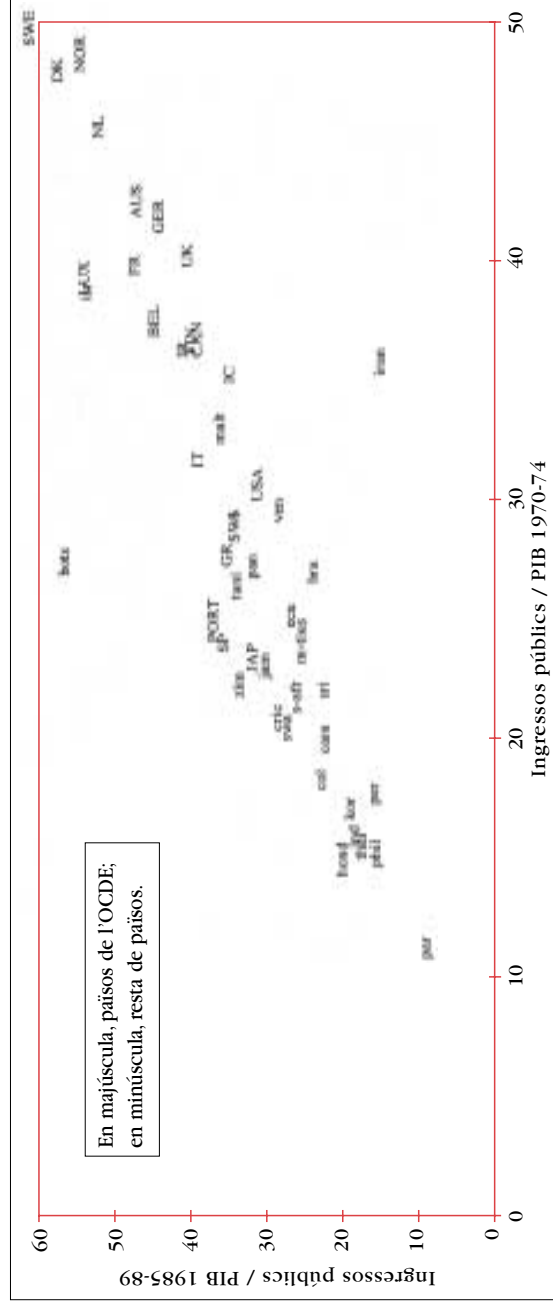
Gràfic 3 Ingressos públics en països No-OCDE. Mitja i dispersió, 1950-93

Gràfic 4 Estabilitat en ingressos, 1950s-1970s

Gràfic 5 Estabilitat en ingressos, 1970s-1980s

1. El debat sobre les fonts de creixement del sector públic

El creixement del sector públic ha originat tota una gamma de models teòrics per a explicar les seves causes³. Considerem, molt breument, les quatre següents famílies d'explicacions.

1. 1. L'impacte de la modernització

Segons el primer grup de models, generalment recolzat pels primers estudis sociològics i per força economistes, l'ampli procés de modernització econòmica ha tingut com a mínim dos efectes sobre l'estructura de la societat i sobre el paper que juga l'Estat a l'economia. D'una banda, una economia moderna imposa nous requisits funcionals a l'Estat, com ara establir un marc regulador, pagar les infraestructures i generar treballadors qualificats. Per tal d'aprofitar completament els beneficis dels xocs tecnològics i de creixents fluxos de capital, associats amb el procés de desenvolupament, els responsables de la política econòmica són empesos cada cop més a utilitzar l'Estat per a generar nivells mínims de béns públics.

D'altra banda, el procés de modernització transforma l'estructura subjacent de la distribució de la renda. Tot i que l'organització econòmica i de la propietat varia substancialment en societats tradicionals, la major part de la població treballa a l'agricultura. En les economies agrícoles tant la font d'ingressos (l'explotació de la terra) com la volatilitat d'aquells (bàsicament derivada de les condicions climàtiques) són generalment comuns a la major part dels individus. Malgrat no ser complementament universals, les organitzacions comunals per a compartir riscos – com ara les terres comunals i els ajuts distribuïts per l'església– i l'existència de famílies esteses per a la pro-

visió de menjar, allotjament i assistència poden ser força difoses. A les societats modernes, el canvi tecnològic i l'expansió dels sectors industrial i de serveis transformen la vella estructura econòmica en dos sentits. En primer lloc, la distribució del risc econòmic canvia, concentrant-se en segments específics de la població. L'atur i els accidents relacionats amb l'àmbit laboral, que emergeixen com una contrapartida als increments de productivitat generats per la manufactura, esdevenen importants entre els treballadors industrials i, particularment, entre els menys qualificats. En altres paraules, el procés d'industrialització i la formació d'una àmplia classe d'assalariats resulta en pressions polítiques importants per incrementar les transferències intra-generacionals. En segon lloc, una millora global en les condicions materials en general i en les tecnologies de la salut en particular estenen l'expectativa de vida i finalment condueixen a un canvi en l'estructura demogràfica. A mida que el perfil de la població envella i la proporció de cohorts velles s'expandeix, la pressió per transferències inter-generacionals, en forma de pensions i programes d'assistència mèdica, augmenta⁴.

1. 2. La redistribució i el paper de la democràcia

Si els models de modernització econòmica expliquen el creixement del sector públic com a resultat de les noves necessitats funcionals de les societats en vies d'industrialització, un segon conjunt de teories connecten l'expansió de l'Estat a les seves conseqüències redistributives – explicant-ho així com un resultat de certes coalicions polítiques enfocades a redistribuir l'ingrés entre grups socials. Entre les múltiples formes adoptades per aquest punt de vista, Meltzer i Richards (1981) argumenten en un article força influent que, en una democràcia, quan la renda mitja

d'una determinada comunitat política excedeix la renda del votant medià, els polítics duran a terme polítiques redistributives a favor de la meitat inferior de la distribució de renda. O dit d'una altra manera, sempre que la distribució de renda estigui esbiaixada cap a els rics, els polítics gravaran aquests últims i transferiran els ingressos als més pobres per tal d'obtenir una majoria dels vots⁵. Això explicaria per què la despesa pública va començar a augmentar amb la generalització del sufragi universal després de la Primera Guerra Mundial. Si aquesta teoria fos correcta, hauríem d'esperar també, *ceteris paribus*, nivells més baixos de despesa en règims no democràtics. L'enfocament de Meltzer i Richards hauria de ser igualment vàlid per a explicar la redistribució intergeneracional: a mesura que les cohorts velles augmenten de mida dins d'una població, la despesa pública en pensions hauria d'augmentar⁶.

1. 3. Internacionalització econòmica i un sector públic decreixent

La decisió de posar impostos sobre el capital i el treball per a finançar el sector públic no es pot aïllar de la reacció d'aquests factors a una pressió fiscal creixent. Per aquesta raó, per a un corrent important de literatura, la mobilitat de factors (o, utilitzant termes més periodístics, la progressiva "globalització" de l'economia) restringeix l'habilitat dels governs per a establir impostos i realitzar despeses. La lògica de l'argument, que s'aplica principalment al capital (bàsicament per la seva suposada major mobilitat), és senzilla. Donat que el creixement econòmic depèn de la inversió, i alhora la inversió depèn dels beneficis, els Estats i els polítics estan limitats en últim terme pels càlculs racionals dels posseïdors del capital, que estan sempre cercant la taxa de retorn més alta per als seus actius. Per tal d'evitar que el capital es traslladi als països més rentables, la qual cosa

duria a taxes d'inversió decreixents i estancament econòmic, tots els Estats es veuen obligats a maximitzar la taxa de retorn dels inversors privats. Per a atreure'ls, els Estats competiran entre ells oferint impostos baixos i tota mena d'incentius⁷. En resum, en una economia altament internacionalitzada, el reformisme i les polítiques redistributives es troben durament restringides per la mobilitat dels factors.

Una variant interessant d'aquesta posició relaciona el federalisme i el nivell de despesa pública. Segons aquest enfocament en un sistema federal, és a dir, en una àrea econòmicament integrada però políticament fragmentada, el poder de monopoli de l'Estat es trenca tant per la mobilitat de factors com per la competició entre els nivells de govern. La capacitat dels agents econòmics, i en particular del capital, per a traslladar-se a subunitats polítiques amb impostos més baixos condueix a una proporció més baixa d'impostos a nivell de tot el país (Brennan i Buchanan 1980, Przeworski i Wallerstein 1988, Weingast 1995).

1. 4. Internacionalització econòmica i un sector públic creixent.

L'impacte del procés d'internacionalització és, tanmateix, incert. Impostos baixos no atreuen inversors privats automàticament. Encara que força països del Tercer Món tenen nivells impositius baixos, l'entrada de fluxos de capital des de països industrialitzats, amb un nivell d'imposició alt, ha estat modest. Això és així perquè, per tal de maximitzar beneficis, els propietaris del capital inverteixen en aquells països (o sectors econòmics) que ofereixen la taxa *net*a de retorn més alta, és a dir, la separació més gran entre la taxa bruta de retorn al capital i els impostos (Lucas 1990). Mitjançant la reducció dels impostos i mantenint baixos els salaris podria ser possible incre-

mentar els beneficis i per tant estimular la inversió privada. Però la taxa de retorn al capital depèn de la productivitat dels factors primaris que entren en el procés productiu. Donat que el principal determinant de la rendibilitat bruta és la productivitat dels factors de producció, els impostos poden ser alts en la mesura en què la productivitat es manté suficientment alta per a proporcionar els beneficis nets més alts (en comparació a d'altres llocs) pel capital. El capital sempre preferirà un país on els impostos són alts, sempre que la productivitat sigui molt alta, a un país on tant impostos com productivitat són baixos.

De fet, i contrastant fortament amb la predicció que alts nivells d'internacionalització condueixen a nivells baixos de despesa pública, un model de despesa pública molt influent ha relacionat positivament el nivell d'intervenció del govern amb el nivell d'obertura de l'economia. S'ha mostrat com nivells més alts d'integració en el comerç incrementen la mida del sector públic en democràcies avançades (en ciència política, Cameron 1978, Katzenstein 1985; en economia, Rodrik 1998). La despesa del govern creix en economies obertes com a mecanisme de compensació pels costos d'ajust en l'obertura del comerç. Països petits i oberts, que són intensament afectats pels cicles de negocis mundials dels quals no es poden aïllar mitjançant polítiques macroeconòmiques estàndar, escullen mantenir alts nivells de despesa pública i transferències per a protegir els treballadors en els seus sectors econòmics més febles. Els nivells alts de despesa són, per tant, entesos gairebé com a requisit funcional per al manteniment de l'estabilitat interna i de l'ordre social. Addicionalment, nivells alts d'intervenció governamental s'observen com a mitjà per a superar fallides de mercat en la provisió de qualificació professional i infraestructures, i per facilitar, per tant, la transició dels aturats a àrees de producció

més dinàmiques en països que necessiten competir en els mercats mundials per a sobreviure.

2. Debilitats de la recerca empírica existent

La recerca contemporània sobre les causes de la despesa pública es troba afectada per dues debilitats fonamentals: la primera, empírica; l'altra, estrictament teòrica.

Fins a l'actualitat la majoria dels estudis empírics no són concloents (Alt i Chrystal 1983, capítol 8; Lybeck 1988; Mueller 1988, capítol 17; Holsey i Borchering 1997). La major part dels acadèmics utilitzen mostres limitades, com ara sèries temporals d'un país o un tall transversal de països, i es concentren en una única mesura de política econòmica, com ara transferències en concepte de seguretat social o consum públic⁸. Per tant és difícil generalitzar-ne els resultats. Alguns estudis recents han unificat sèries temporals i de tall transversal per la majoria dels països de la OCDE (Pampel i Williamson 1988; Hicks i Swank 1992; Huber, Ragin i Stephens 1993). Encara que aquests estudis quantitius més amplis han progressat notablement en la determinació de les forces darrera del creixement del sector públic, diversos factors explicatius, com ara el predomini de governs d'esquerres, institucions corporatistes, el pes del comerç i la proporció de població anciana, estan tan correlacionats que és difícil d'esbrinar, en primer lloc, quina variable és de fet important i, en segon lloc, a través de quin mecanisme específic ho és. A més a més, el seu enfocament en països de la OCDE els dona una limitada aplicabilitat. En termes generals, amb la mostra de democràcies avançades solament podem comprovar molt dèbilment els efectes que el creixement econòmic i el corresponent canvi

social, l'impacte de règims democràtics (en relació als dictatorials) i la influència d'una distribució desigual dels recursos (que condueix a diferents pressions redistributives), tenen sobre el sector públic.

Per tal de solucionar aquests problemes, he reunit una àmplia mostra de països desenvolupats i en vies de desenvolupament. Aquesta mostra inclou tots els països pels quals hi ha disponibles dades comparables sobre ingressos públics (corrents) de tots els nivells de les administracions públiques des de 1950 fins a 1990. Les dades provenen de *United Nations National Accounts* (ONU, diversos anys) i de *Governmental Financial Statistics Yearbook* (FMI, 1971-90)⁹. La mostra inclou uns 80 països (22 són membres de la OCDE) amb certes fluctuacions depenent del període temporal, i consta d'unes 2.300 observacions. L'anàlisi estadística, discutida a les seccions 4 i 5 més avall, es basa en un panell de dades amb informació de tall transversal i anual.

La variable dependent és ingressos corrents del govern general (la suma de tots els nivells de les administracions públiques) en lloc de despesa pública, per tal de maximitzar la mostra analitzada. A *United Nations National Accounts* s'ofereixen dades menys completes sobre desemborsaments públics. Encara que dues altres bases de dades ofereixen mostres més grans per a parts de la despesa pública, no són compatibles amb els objectius d'aquest article. A les *Penn World Tables* es presenta la proporció del consum dels governs d'uns cent països –però el consum del govern representa una fracció de tota la despesa del govern. El Banc Mundial ofereix nivells totals de despesa del govern per uns 80 països. Però aquesta darrera (així com les dades del FMI) presenten despesa només al nivell de govern cen-

tral– la qual cosa produeix valors extremadament esbiaixats per països com Argentina, l'Índia o els Estats Units¹⁰.

3. Aspectes teòrics sense resoldre

La manca de resultats concloents produïts per la recerca sobre el creixement del sector públic no es deu solament a les limitacions del treball empíric existent, sinó també a una especificació inadequada dels models teòrics.

Els models purament polítics, com aquells descrits a la subsecció 1.2, es concentren massa en l'efecte que una distribució desigual dels recursos té sobre el nivell d'imposició, fins a l'extrem d'oblidar com el desenvolupament econòmic altera l'estructura subjacent de les preferències de l'electorat. Per aquesta raó, no poden explicar per què la renda per càpita està tan ben correlacionada amb la mida del sector públic.

Per la seva banda, els models de modernització, que es basen en la idea que els polítics responen mecànicament als gustos (canviants) del votant medià, no paren atenció a l'àmbit polític i institucional en què es decideixen les mesures econòmiques. És a dir, parteixen de la hipòtesi que els polítics són planificadors benevolents que, interessats a maximitzar la renda nacional, automàticament fan servir l'Estat per a proveir els béns públics (com ara infraestructures, educació i agències reguladores) que faran possible que el país gaudeixi completament dels beneficis de la modernització. Aquesta premissa és, però, problemàtica: els responsables de la política econòmica no es comporten automàticament com planificadors benignes, interessats a perseguir el benestar col·lectiu per davant dels seus guanys personals a curt termini. Només sota aquelles ins-

titucions polítiques i legals que efectivament restringeixin la persecució de rendes personals per part dels polítics s'introduiran mesures econòmiques òptimes. Les institucions democràtiques, en facilitar el control dels responsables de la política econòmica, en terme mig haurien de generar una provisió de béns públics més complerta¹¹.

Similarment, el nivell al que els polítics desenvoluparan programes de pensions i un sistema de salut pública dependrà de l'existència de canals institucionals que facin que els polítics siguin sensibles a les demandes dels ciutadans. En resum, el desenvolupament econòmic és una condició necessària però no suficient per al creixement del sector públic: els mecanismes institucionals i polítics a través dels quals els polítics prenen decisions determina la intensitat amb què la modernització afecta la mida de l'Estat.

Un problema semblant ha afectat la literatura sobre la internacionalització de l'economia i la mida de l'Estat. Per què algunes economies són més obertes que d'altres segueix sense resposta i la presència d'un sector públic gran és entesa simplement com a un requisit funcional per a garantir un règim de comerç lliure. Tanmateix, com es discuteix amb més detall a la secció 5, la selecció de polítiques comercials (i fiscals) només és comprensible i modelitzable com un resultat del conflicte polític que té lloc entre diferents conjunts d'agents (polítics i votants) sobre el règim comercial i el nivell impositiu.

4. Resultats (I). La interacció del desenvolupament econòmic i el règim polític

Per a superar els problemes que presenten les teories existents, necessitem un model que integri els efectes tant de variables econòmiques com de

factors purament polítics. En aquesta secció consideraré, en termes força generals, com política i desenvolupament interaccionen fins a determinar la mida del sector públic¹². La discussió del paper que hi juga l'obertura comercial es presenta separatament a la secció 5.

Amb el desenvolupament econòmic les pressions per a engrandir el sector públic augmenten, com s'ha indicat a la subsecció 1.1, per dues raons. En primer lloc, els processos d'urbanització i d'industrialització generen incentius per a la provisió estatal de certs béns col·lectius com ara agències reguladores, infraestructures i qualificació de la mà d'obra. En segon lloc, l'emergència d'una economia industrial i una població que envelleix modifica la distribució de renda subjacent, fins a generar una demanda més alta de despesa pública.

El procés de desenvolupament econòmic constitueix, tanmateix, una condició necessària però no suficient per a l'aparició d'un sector públic gran. Els responsables de la política econòmica fixen el nivell impositiu (per a finançar la provisió de serveis i transferències) amb l'objectiu de satisfer les preferències del votant medià. La identitat d'aquest varia segons la legislació electoral vigent (així com amb el nivell de mobilització de l'electorat). I és aleshores aquesta la que determina la mida del sector públic. Sota un règim democràtic, on els polítics responen a les demandes de tots els votants, el sector públic creix paral·lel als canvis estructurals generats pel procés de desenvolupament econòmic. En canvi, en règims autoritaris, on tothom o com a mínim una part substancial de l'electorat es troba exclòs del procés de presa de decisions, precisament per a evitar les conseqüències redistributives de la democràcia, la mida del sector públic es manté petita.

Taula 1

La interacció del règim polític i el desenvolupament econòmic

Variables Independents	Ingressos públics com a percentatge del PIB, 1950-1990		
	(1)	(2)	(3)
Constant	-76,73* (2,29)	-60,44* (3,13)	-69,11* (2,59)
Renda Per Càpita (Log) ^a	11,33* (0,31)	8,88* (0,44)	10,98* (0,31)
Obertura Comercial (log de suma d'exportacions i importacions sobre PIB) ^b	3,48* (0,41)	3,93* (0,41)	2,23* (0,45)
Institucions Democràtiques ^c	0,95* (0,35)	-23,62* (3,25)	-11,45* (2,05)
Institucions Democràtiques x Log de Renda Real Per Càpita		3,21* (0,42)	
Institucions Democràtiques x Obertura Comercial			3,24* (0,53)
Nombre d'observacions	2322	2322	2322

^a Renda Per Càpita. Log de PIB per càpita en \$ en preus constants de 1985. Font: World Penn Tables.

^b Obertura Comercial. Log de la suma d'exportacions i importacions sobre PIB. Font: World Penn Tables.

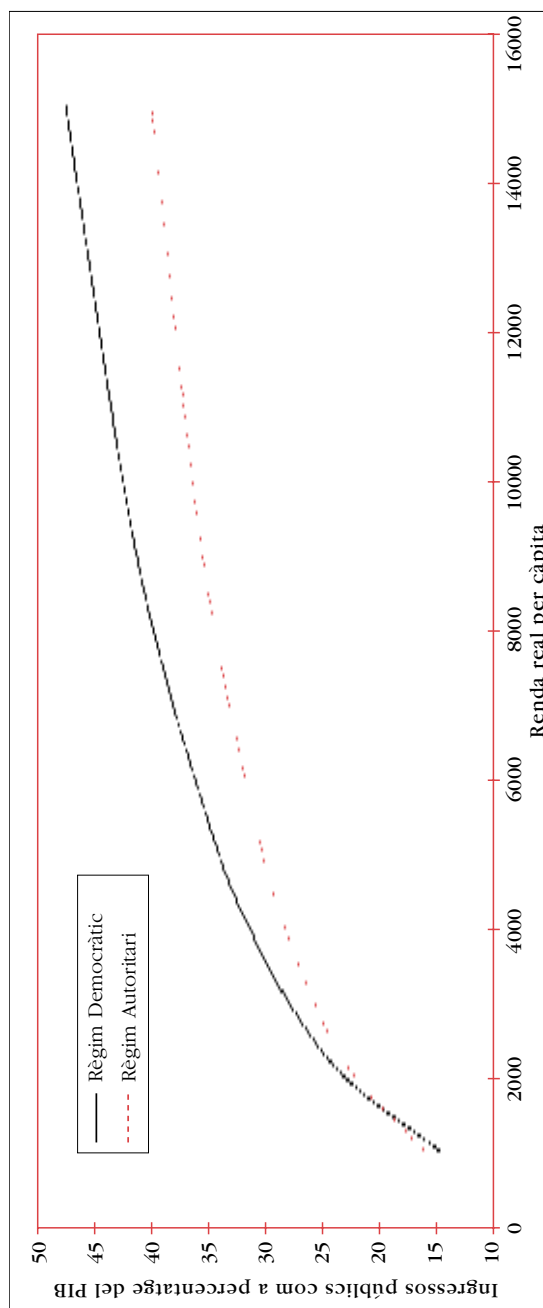
^c Institucions Democràtiques. Democràcia=1; No-democràcia=0. Font: Alvarez, Cheibub, Limongi i Przeworski (1996).

Estimació: Mínims Quadrats Generalitzats de Model de *Random-Effects*.

Els errors estàndard estan presentats entre parèntesi.
* p<0.01

La Taula 1 mostra els resultats d'estimar per separat i conjuntament, a través de tècniques econòmiques detallades a l'apèndix, l'impacte del desenvolupament econòmic (mesurat com a renda real per càpita en preus de 1985), l'obertura comercial (mesurada pel logaritme de la suma d'importacions i exportacions dividida pel PIB) i el règim polític (democràtic o autoritari)¹³.

Gràfic 6 L'evolució dels ingressos públics com a interacció de desenvolupament i règim polític

D'acord amb les prediccions de la teoria de la modernització, i per el període sota anàlisi (1950-90), la columna 1 mostra que el desenvolupament econòmic afecta positivament la mida del govern. Mantenint constant l'obertura comercial (a la mitja mostral del 62 per cent del PIB), en països subdesenvolupats (amb renda per càpita de 1.000 dòlars) els ingressos públics fluctuen al voltant del 17 per cent del PIB. Per damunt d'una renda per càpita de 3.500 dòlars, l'ingrés públic augmenta fins a un 30 per cent. En un país amb una renda per càpita de 15.000 dòlars, s'hauria d'esperar arribar al 47 per cent del PIB. La presència d'institucions democràtiques té un efecte positiu, però reduït, en la magnitud dels ingressos – un 0,95 per cent del PIB més alt si el país és democràtic.

Per a realitzar un test de la interacció entre la modernització socioeconòmica i les institucions polítiques, afegeixo el terme interactiu 'Institucions Democràtiques x (Log de) Renda Real per Càpita' a la columna 2 de la Taula 1. Per a interpretar els resultats de la columna 2, que confirma les prediccions teòriques, simulo al Gràfic 6 l'evolució dels ingressos públics corrents com a proporció del PIB a mesura que la renda real per càpita augmenta, sota un sistema democràtic i sota un règim dictatorial (l'obertura comercial s'ha igualat a la mitja mostral del 62 per cent del PIB). L'estructura de la simulació al Gràfic 6 suggereix els següents fenòmens estilitzats. En primer lloc, el nivell de desenvolupament té un impacte incondicional sobre la mida del sector públic. Degut als incentius per a proveir certs béns públics, el sector públic sempre creix amb la renda per càpita. Independentment del règim polític vigent, els ingressos públics augmenten uns 15 punts percentuals des de nivells molt baixos de desenvolupament fins a nivells mitjos, i creixen uns altres 10 punts percentuals des de

nivells mitjos de desenvolupament fins a nivells alts.

En segon lloc, el tipus de règim polític no afecta per si sol la mida del govern. Per tal que això fos cert, el sector públic hauria de ser sempre més gran sota un sistema democràtic per a qualsevol dels nivells de renda. Els resultats mostren, en canvi, que els règims democràtics en economies autènticament subdesenvolupades no tenen incentius per a gastar més que els règims autoritaris. En nivells extremadament baixos de desenvolupament els ingressos públics corrents són, de fet, més alts en règims no democràtics. Per un nivell de renda per càpita de 500 dòlars (en preus de 1985), els ingressos públics són un 4 per cent més baixos en democràcies que en règims autoritaris. Això pot ser degut a dos factors. Primer, la demanda de transferències associada amb el desenvolupament no ha afectat els Estats democràtics. Segon, és probable que Estats autoritaris carreguin impostos més alts per tal de finançar els seus mecanismes repressius.

Finalment, un cop la modernització socioeconòmica es produeix, les institucions democràtiques comporten governs més grans. La modernització genera un conjunt de demandes i necessitats als quals els polítics democràtics necessiten respondre. En superar la renda real per càpita els 1.000 dòlars, el sector públic s'expandeix a una taxa més ràpida sota règims democràtics. Amb una renda per càpita de 4.000 dòlars, l'ingrés públic és 3 punts percentuals més alt en un país democràtic. Per una renda per càpita de 10.000 dòlars, els ingressos públics serien hipotèticament 6 punts percentuals més alts en una democràcia (aproximadament una sisena part més en termes relatius)¹⁴. L'experiència històrica d'Espanya exemplifica, amb gran exactitud, aquests resultats. L'any 1974, Espanya tenia una renda per càpita

de 7.291 dòlars (en preus de 1985) i els ingressos públics corrents van totalitzar un 22,8 per cent del PIB. Deu anys més tard, tot i que la renda per càpita a penes havia augmentat (a 7.330 dòlars), els ingressos públics corrents s'havien incrementat fins al 32,7 per cent del PIB. La transició a la democràcia havia transformat el paper del sector públic. De la mateixa forma, a Singapur o a Corea, amb nivells mitjos de desenvolupament, la manca d'un sistema democràtic va conduir a un sector públic molt més petit del que caldria esperar en termes estrictament econòmics.

5. Resultats (II). La interacció de comerç i democràcia

Els resultats de la Taula 1 (columna 1) apunten cap a una relació directa entre el comerç i la mida del sector públic, confirmant d'aquesta manera treballs anteriors de Cameron (1978), Katzenstein (1985) i Rodrik (1998). Per aquests autors, a mida que l'obertura augmenta, l'Estat adopta un paper destacat en la minimització dels riscos d'una major integració econòmica i per a compensar sectors econòmics en declivi, actuant principalment com a dictador benevolent o com a maximitzador del benestar. La política està, tanmateix, eminentment absent en aquest enfocament. Deixant a banda la recerca més recent sobre els orígens polítics de diferents règims aranzelaris (Keohane i Milner 1996), el comerç és considerat com una variable determinada exògenament. Negligint la literatura sobre les conseqüències redistributives de la despesa pública (Esping-Andersen 1990; Holsey i Borcharding 1997), el creixement del sector públic és considerat una simple resposta funcional als requisits del comerç.

Una comprensió més satisfactòria de la relació entre l'economia internacional i la política domès-

tica requereix, tanmateix, entendre que l'elecció de polítiques comercials i fiscals es fa simultàniament a l'arena política. Per aquesta raó, els països poden seguir tres estratègies (estilitzades)¹⁵:

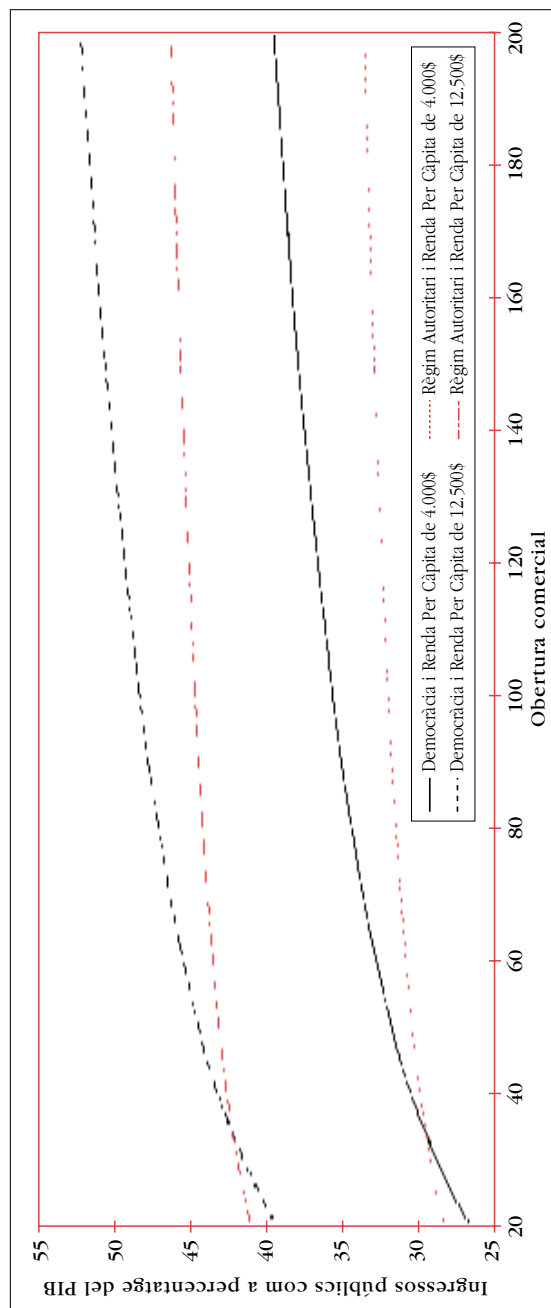
1. Per a aïllar els actors domèstics dels canvis en preus relatius induïts a nivell internacional, els responsables de la política econòmica nacional poden escollir tancar l'economia domèstica. Amb els actors domèstics relativament aïllats dels cicles de negocis mundials no hi ha incentius per a aprovar nivells més alts de despesa pública per a compensar els votants per pèrdues de treballs (temporals o permanents)¹⁶. En resum, *ceteris paribus*, l'aïllament econòmic deprimeix el nivell de despesa pública.

2. Un cop acceptat un règim de lliure comerç, i donat que la gestió de la demanda keynesiana és difícilment factible en economies obertes (Alt 1985), els responsables de la política econòmica només poden garantir nivells alts de benestar social (i per tant el suport necessari per a governar) incrementant el sector públic per tal de sostenir els sectors econòmics en crisi.

3. Donat que la combinació d'obertura i compensació requereix impostos més alts, els responsables de la política econòmica podrien considerar afavorir una tercera estratègia política. Excloent d'una manera sistemàtica, és a dir, a través d'un sistema autoritari, aquells sectors que poden perdre en augmentar la integració econòmica, evitaran incrementar la despesa pública.

Per a realitzar un test sobre l'impacte que les institucions polítiques (especialment la democràcia) poden tenir sobre la mida del sector públic per diferents nivells de comerç, afegeixo el terme interactiu 'Institucions Democràtiques x Obertura Comercial' al model bàsic de la columna 1. A la

Gràfic 7 L'evolució dels ingressos públics com a interacció de comerç i règim polític

columna 3 de la Taula 1 es presenten els resultats de la regressió. La renda per càpita i l'obertura comercial continuen estimulant els ingressos públics. La presència d'institucions democràtiques redueix lleugerament la despesa pública. Però aquest resultat s'ha d'analitzar conjuntament amb el signe del terme interactiu. A mida que el comerç creix, el sector públic creix en règims democràtics.

El Gràfic 7 simula els resultats de la columna 3. La simulació inclou l'evolució dels ingressos públics corrents quan l'obertura comercial augmenta en dos nivells de desenvolupament – un país amb una renda per càpita de 4.000 dòlars i un país amb una renda per càpita de 12.500 dòlars. Quan la suma d'exportacions i importacions arriba al 20 per cent del PIB, els ingressos públics totalitzen a la vora d'un 27-28 per cent del PIB. A mida que l'economia s'obre, la mida del govern augmenta però a taxes diferents. En règims democràtics creix aproximadament 9 punts percentuals del PIB quan les exportacions i les importacions representen el 100 per cent del PIB. En règims autoritaris, en canvi, només augmenta en uns 3,5 punts percentuals. En resum, una economia tancada pressiona a la baixa els ingressos públics. Però és la combinació de règim polític i obertura el que realment accelera la formació de sectors públics substancials.

6. Discussió i observacions finals

L'exploració de les forces que han donat forma al paper econòmic de l'Estat en països desenvolupats i en vies de desenvolupament mostra que dues forces principals, la modernització i l'obertura comercial, determinen la mida del sector públic.

Societats pre-modernes tenen governs petits, independentment del seu règim polític. L'Índia democràtica, els règims autoritaris de l'Àfrica subsahariana o fins i tot les democràcies limitades de l'Europa del segle XIX encaixen en aquest patró.

El procés de modernització econòmica ha conduït a sectors públics més grans a través de dues etapes seqüencials. En una primera etapa, a mesura que economies basades en l'agricultura es converteixen en societats urbanes i enfocades cap a la manufactura, dos canvis estructurals obren el camí per a un sector públic més gran. Per un costat, els processos d'urbanització i industrialització generen noves demandes: cal una força laboral qualificada per tal d'aprofitar els nous guanys en productivitat; les infraestructures són una necessitat per a un apropiat desenvolupament del país. Per l'altre costat, la distribució dels riscos i els mecanismes per a enfrontar-se a ells canvien. En societats agrícoles, els riscos són generalment comuns a la majoria d'individus. La provisió d'atenció té lloc a través de famílies (esteses). Pel contrari, els xocs tecnològics associats amb la industrialització porten a la diferenciació de la població en termes de les qualificacions i riscos, com ara accidents laborals i manca de treball, en segments específics de la població. Amb la reducció del nombre de famílies esteses, els mitjans tradicionals per a donar suport als treballadors en períodes d'atur i de crisi econòmica, és a dir, ajut informal provinent de familiars, desapareixen. Cal desenvolupar, per tant, mecanismes d'assegurança col·lectiva per tal de suavitzar l'impacte de l'atur. Finalment, les millores tecnològiques en les àrees de la producció d'aliments i de l'atenció sanitària augmenten l'expectativa de vida i condueixen a l'emergència d'institucions sanitàries i sistemes de pensions.

En una segona etapa, les forces de la modernització continuen afectant les economies més

madures. Un cop l'Estat del Benestar ha estat establert i s'ha produït la transició demogràfica a un perfil poblacional més vell, la despesa pública continua augmentant, conduïda ara pels creixents costos dels programes de sanitat i pensions.

Malgrat això, el procés de modernització és només una pre-condició per a la formació de sectors públics més grans. És cert que tant les fallides de mercat, que poden amenaçar la provisió d'educació i infraestructures, com l'efecte positiu d'una administració pública adequada sobre la inversió privada incentiven tots els Estats a augmentar el seu pes a l'economia. Tanmateix, la major part del creixement del sector públic es deu a la creació de programes redistributius (principalment a través de transferències i, fins a un cert punt, a través del consum públic). I aquests programes redistributius emergeixen en funció del règim polític establert i del nivell de mobilització política. En règims autoritaris, generalment establerts per a bloquejar tota redistribució de rendes, els impostos es mantenen baixos. Pel contrari, en règims democràtics, els impostos arriben a ser alts quan el procés de modernització dóna lloc a una estructura social que porta al creixement de transferències intra i intergeneracionals, d'acord amb els interessos dels votants.

De nou, el comerç afecta la mida del sector públic. Però ho fa també condicional al règim polític vigent. Aquells països que apliquen polítiques proteccionistes per a sostenir el benestar de sectors domèstics importants, o que es beneficien d'una economia quasi-tancada donada la seva mida i diversitat, no realitzen una substancial despesa pública. D'acord amb els resultats empírics de la Taula 1, en economies tancades, com ara Argentina, Índia, Iran, Japó, Mèxic o els Estats Units, els ingressos públics com a proporció del PIB són molt més baixos del que haurien

de ser d'acord amb els seus respectius nivells de desenvolupament.

Per a mantenir l'obertura comercial en contextos democràtics, els responsables de la política econòmica han de desenvolupar esquemes compensatoris amb fons públics per tal d'aconseguir el suport dels perdedors d'una major integració econòmica. En resposta a la crisi econòmica dels anys 30, la classe política en petits Estats europeus va utilitzar la despesa en inversió i benestar per a estructurar una coalició en defensa del comerç lliure¹⁷. Aquesta solució va contrastar amb la decisió d'establir polítiques proteccionistes com a mecanisme per a estabilitzar els preus relatius domèstics sense haver d'incrementar els impostos i les transferències redistributives a través del sector públic a l'Amèrica Llatina (i també a Nova Zelanda i Àustria fins a cert punt) en el mateix període de temps.

Per acabar, com que la combinació d'obertura i compensació requereix nivells d'impostos més alts, els responsables de la política econòmica poden considerar excloure de manera sistemàtica, és a dir, mitjançant un sistema autoritari, aquells sectors que poden perdre en augmentar la integració econòmica, per tal d'evitar augmentar la despesa pública. En règims autoritaris oberts, com les economies de l'Est Asiàtic, el sector públic és entre un 10 i un 15 per cent més petit que en un sistema democràtic amb nivells similars d'integració econòmica.

La discussió i els resultats presents en aquesta investigació són rellevants en els debats contemporanis sobre les conseqüències polítiques i econòmiques de la integració comercial (i financera) en, com a mínim, dos aspectes: la sostenibilitat de l'Estat del benestar i els canvis que l'economia internacional pot produir en el nombre i el fun-

cionament dels Estats. Considerem la primera d'aquestes qüestions. En termes genèrics, la literatura actual sobre els efectes de l'obertura econòmica es poden dividir en dos camps. Per un costat, l'enfocament més estès considera que el procés de globalització econòmica simplement imposa restriccions creixents a l'habilitat dels Estats per a governar l'economia. Per l'altre costat, un conjunt d'investigadors subratlla la sorprenent correlació existent entre el nivell d'obertura i la mida del sector públic per a concloure que el fet que la major part d'economies obertes s'associïn consistentment a sectors públics més grans demostra, d'una manera inequívoca, que més comerç no condueix a menys impostos. És probable que, un cop considerades totes les variables rellevants, els dos enfocaments siguin compatibles. D'una banda és cert que l'obertura no restringeix automàticament la possibilitat de desenvolupar un Estat de Benestar – encara que, de nou, per què el sector públic creix en països comercials es deu principalment a l'estructura del conflicte polític (i no simplement a necessitats econòmiques i estructurals). Però, d'altra banda, cal reconèixer que la literatura actual sobre comerç i creixement del sector públic ha negligit el fet que la compensació pública té límits. El manteniment d'un sector públic gran depèn de l'avantatge comparatiu dels sectors exportadors que el paguen. Si aquest avantatge s'erosiona, es redueixen els incentius per a sostenir un govern gran – i els països comencen a desplaçar-se cap a un sistema proteccionista (el camí seguit per l'Amèrica del Sud en les dècades del 1930 i del 1940) o cap a un règim autoritari de comerç lliure.

La forma en què la política fiscal i els règims comercials es relacionen suggereix també que el treball que serveix com a base d'aquest *opuscle* pot resultar d'utilitat per a contribuir a la identificació de les causes que expliquen l'evolució del

sistema estatal i de qualsevol variació històrica en el nombre de països. El supòsit subjacent en el model que recolza els resultats empírics descrits consisteix en un responsable de la política econòmica interessat en maximitzar la funció de benestar del votant medià amb l'objectiu de guanyar les eleccions (o més genèricament, per a romandre al poder). La seva primera elecció consisteix a triar entre establir una economia relativament tancada (on seria possible suavitzar el cicle de negocis) o obrir l'economia (on la gestió de la demanda presentaria riscos). Però les múltiples fórmules en què pot arribar-se a l'autarquia han quedat sense explorar. Per definició, l'autarquia ha estat identificada amb elevar els aranzels domèstics. Però una economia tancada també pot ser el resultat de la integració de països anteriorment separats. En el context d'aquest model, el procés d'unificació europea pot ser entès bàsicament com una resposta alternativa (i més barata) a la globalització que no pas expandir l'Estat del benestar en cada Estat europeu un pas endavant més.

Apèndix

Per a determinar les variables que determinen la mida del govern, he estimat el següent model en una mostra de països i anys:

$$\text{Ingressos Pùblics} = \alpha + \alpha_1(\text{Economia}) + \alpha_2(\text{Comerç}) + \alpha_3(\text{Institucions Polítiques}) + \varepsilon_t$$

1. 'Economia' inclou el conjunt de variables que mesuren els efectes del desenvolupament econòmic (i els efectes generals de la modernització) sobre la mida del govern:

(a) El logaritme de la renda real per càpita (en dòlars constants, *Chain Index*, expressat en preus internacionals, amb base 1985), obtingut de *Penn World Tables*;

(b) el percentatge mig de població urbana en el període 1970-90, obtingut del Banc Mundial;

(c) la proporció mitja del sector agrícola sobre el PIB durant 1970-90, obtinguda del Banc Mundial;

(d) la proporció mitja de la força laboral en sectors manufacturers durant 1970-90, proporcionada pel Banc Mundial;

(e) el 'ràtio de dependència', que consisteix en el nombre d'anys en què l'expectativa de vida excedeix 60 anys, durant 1970-90; l'expectativa de vida prové del Banc Mundial.

2. 'Comerç' inclou:

(a) una mesura de l'impacte de l'obertura sobre els governs, calculat com el logaritme del ràtio del comerç (suma d'importacions i d'exportacions) sobre el PIB, i prové de *Penn World Tables*;

(b) el ràtio d'exportacions de combustible sobre exportacions totals, durant 1970-90, obtingut de les taules del Banc Mundial;

(c) la proporció d'exportacions primàries no combustibles sobre exportacions totals, per 1970-90, obtingudes de les taules del Banc Mundial.

3. 'Institucions Polítiques' inclou el següent conjunt de variables polítiques i institucionals:

(a) una variable anual que indica si cada país és una democràcia competitiva;

(b) una variable anual que indica si cada país és una 'burocràcia';

(c) una variable anual que indica si cada país és una 'autocràcia';

(d) una variable anual que indica si cada país és independent.

Per a mesurar la presència d'un règim democràtic, burocràtic o autocràtic, segueixo l'índex desenvolupat per Alvarez, Cheibub, Limongi i Przeworski (1996) i la classificació presentada a l'apèndix 1 del seu article. Els règims democràtics es defineixen com a aquells règims "en què els càrrecs públics s'elegeixen mitjançant eleccions amb candidats." (p.4) Les burocràcies són dictadures que tenen cossos legislatius. Autocràcies són les dictadures que no en tenen i que per tant es pot considerar que no tenen cap tipus de norma institucionalitzada per tal d'operar el govern.

Per la computació de la regressió he emprat la tècnica de mínims quadrats generalitzats (GLS) amb 'variance-component' per a corregir la manca en què els supòsits subjacents dels mínims quadrats ordinaris (OLS) són violats per les dades de panell entre països (cf. Hsiao 1986, Hicks 1994).

Notes a peu de pàgina

(1) Els Gràfics 1 fins el 5 estan basats en dades obtingudes de United Nations National Accounts (Nacions Unides, diversos anys) i de Governmental Financial Statistics Yearbook (IMF, 1971-90).

(2) El Gràfic 5 també mostra que, com a mínim entre països de la OCDE, la dècada del 1960 va presenciar un creixement del sector públic considerable, especialment en alguns països escandinaus, Holanda i Bèlgica. A partir de mitjans de la dècada del 1970, el sector públic va tornar a expandir-se a una taxa extremadament uniforme a tots els països. A mitjans de la dècada del 1980, els ingressos públics com a proporció del PIB van experimentar una lleugera contracció tant a països desenvolupats com a països en vies de desenvolupament.

(3) Per a ressenyes més extensives, veure Lybeck (1988), Holsey i Borcherding (1997).

(4) Per a estudis sociològics del procés de modernització econòmica, veure Wilensky (1975) i Flora i Alber (1981). Entre els economistes, el recurs a explicacions basades en els processos de canvi tecnològic i estructural ha adoptat principalment dues formes. Per una banda, l'anomenada llei de Wagner afirma que la despesa pública augmenta amb el progrés social perquè els tipus de béns i serveis proveïts pel sector públic tenen una demanda d'alta elasticitat-renda. D'altra banda, l'anomenada malaltia de costos de Baumol prediu que la combinació d'increments similars de salaris reals en els sectors públic i privat amb un creixement més baix de la productivitat en el sector públic (que és un sector de serveis i és, per tant, una indústria relativament intensiva en treball) comparat amb el sector manufacturer porta a un augment dels costos dels serveis del govern en termes reals al llarg del temps.

(5) El nivell al que els polítics gravaran els rics està restringit, de tota manera, per la intensitat amb què un nivell excessiu d'impostos desincentiva el treball entre els altament retribuïts, deprimint per tant el volum total de renda disponible per a redistribuir.

(6) A més a més de models del votant medià, altres models redistributius expliquen la mida del govern com a resultat de coalicions polítiques específiques entre grups o, en el contexte de democràcies modernes, partits (amb ideologies diferents) en el govern. Si donades unes certes condicions els polítics no convergeixen cap al votant medià, és a dir, si els partits o grups polítics divergeixen, és d'esperar que la despesa pública estigui determinada pel partit o grup en el poder (Hibbs 1987), amb independència de la posició del votant medià. Per a models sociològics que relacionen despesa pública i Estats del benestar amb la solidesa d'una classe particular o amb aliances entre classes, veure Esping-Andersen (1990).

(7) Per a una anàlisi de la dependència de l'Estat respecte al capital, veure Hirschman (1981) i Przeworski i Wallerstein (1988). El nivell de mobilitat del capital varia, de fet, depenent

del tipus de capital i està inversament relacionat amb la seva especificitat. Quan el capital és menys específic (és a dir, quan té més usos alternatius), és més mòbil i per tant tindrà més poder o influència sobre l'Estat. Veure Alt (1987) i Frieden (1991: 19-22).

(8) Per a estudis inicials d'un nombre limitat de casos, veure Titmuss (1958) i Peacock i Wiseman (1961). Per a estudis inicials de tall transversal, veure Cutright (1965) i Wilensky (1975) sobre països avançats i desenvolupats, Jackman (1975) sobre Estats americans, i Korpi (1989) i Cameron (1978) sobre països de la OCDE només.

(9) Totes dues bases de dades es sobreposen substancialment i les seves dades estan fortament correlacionades ($r=.9556$). Per a construir la mostra he utilitzat principalment dades de UN National Accounts. Les dades de Governmental Financial Statistics han estat utilitzades únicament per països no presents en les dades de les Nacions Unides.

(10) Rodrik (1998) i Cheibub (1998) han construït recentment mostres més amples que inclouen països desenvolupats i en desenvolupament. De tota manera Rodrik (1998) utilitza consum públic com a percentatge del PIB. Això és una eina massa limitada per a mesurar la mida de l'Estat del benestar i proveeix resultats altament esbiaixats (donat el nivell d'importància del consum públic en països en desenvolupament). Cheibub (1998) utilitza dades sobre el govern central, que també mesuren de forma molt imperfecta la despesa pública total (especialment per economies grans i tancades, que tendeixen a estar descentralitzades), i es concentra únicament en la capacitat impositiva associada amb règims polítics diferents.

(11) Per a una discussió d'aquest argument en el context del creixement econòmic, veure Olson (1993). Przeworski i Limongi (1997) ofereixen, de tota manera, una visió menys favorable de la capacitat de control de la democràcia.

(12) Per a una àmplia discussió, veure Boix (1999).

(13) Per als resultats d'estimar l'impacte del percentatge mig de població urbana, la proporció mitja del sector agrícola sobre el PIB, la proporció mitja de la força laboral en el sector de la manufactura, i el 'ràtio de dependència', que és el nombre d'anys d'expectativa de vida que excedeixen 60, en 1970-90, sobre la mida del sector públic, veure Boix (1999).

(14) A la mostra considerada en l'anàlisi, hi ha molt pocs casos autoritaris (alguns exportadors de petroli) amb una renda per càpita sobre 8.000 dòlars. La manca de dictadures en nivells alts de desenvolupament és un fet ben establert en la literatura. Veure Lipset (1959), Limongi i Przeworski (1997).

(15) Per a un tractament formal d'aquesta qüestió, veure Adserà i Boix (1998).

(16) De fet la gestió de la demanda agregada pot esdevenir una estratègia efectiva per a minimitzar l'aparició de

recessions. És a dir, imposar una economia tancada permet de fet que els responsables de la política econòmica utilitzin mesures contracíclicques per a suavitzar el cicle de negocis. Romer (1993) i Campillo i Miron (1997) mostren que economies tancades i inflació tenen una forta correlació positiva. Contrastant amb això, la gestió de la demanda en economies obertes només és possible sota condicions particularment restrictives (Alt 1985; Lange i Garrett 1985), i és només sostenible temporalment.

(17) Per a certa evidència que atribueix els orígens de l'Estat del benestar escandinau a principis de segle a les demandes de sectors exportadors agraris, interessats a minimitzar riscos relacionats amb la producció, veure Baldwin (1990).

Bibliografia

- Adserà, A. i C. Boix, 1998. "Trade, Democracy and the Size of the Public Sector: The Political Underpinnings of Openness", *Political Economy Working Papers Archive*.
- Alvarez, M., J. A. Cheibub, F. Limongi i A. Przeworski, 1996. "Classifying Political Regimes", *Studies in Comparative International Development* 31, 3-36.
- Alt, J. E., 1985. "Political Parties, World Demand, and Unemployment: Domestic and International Sources of Economic Activity", *American Political Science Review* 79, 1016-40.
- Alt, J. E., 1987. "Crude Politics: Oil and the Political Economy of Unemployment in Britain and Norway", *British Journal of Political Science* 17, 149-199.
- Alt, J. E. i K. A. Chrystal, 1983. *Political Economics*. Berkeley: University of California Press.
- Baldwin, P., 1990. *The Politics of Social Solidarity*. New York: Cambridge University Press.
- Boix, C., 1999. "Democracy, Development, and the Public Sector", Manuscrit, The University of Chicago.
- Brennan, G. i J. M. Buchanan, 1980. *The Power to Tax: Analytical Foundations of a Fiscal Constitution*. Nova York: Cambridge University Press.
- Cameron, D. R., 1978. "The Expansion of the Public Economy: A Comparative Analysis", *American Political Science Review* 72, 1243-1261.
- Campillo, M. i J. A. Miron, 1996. "Why Does Inflation Differ Across Countries?", Manuscrit, Boston University.
- Cheibub, J. A., 1998. "Political Regimes and the Extractive Capacity of Governments: Taxation in Democracies and Dictatorships", *World Politics* 50, 349-376.
- Cutright, P., 1965. "Political Structure, Economic Development and National Social Security Programs", *American Journal of Sociology* 70, 537-50.
- Esping-Andersen, G., 1990. *The Three Worlds of Welfare Capitalism*. Cambridge: Polity Press.
- Flora, P. i J. Alber, 1981. "Modernization, Democratization and the Development of Welfare States in Europe", dins de P. Flora i A. Heidenheimer, editors, *The Development of Welfare States in Europe and America*. Londres: Transaction Books.
- Frieden, J. A., 1991. *Debt, Development, and Democracy: Modern Political Economy and Latin America, 1965-1985*. Princeton: Princeton University Press.
- Hibbs, D. A. Jr., 1987. *The Political Economy of Industrial Democracies*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
- Hicks, A. M., 1994. "Introduction to Pooling", dins de *The Comparative Political Economy of the Welfare State*, editors Thomas Janoski i Alexander M. Hicks. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hicks, A. M., i D. H. Swank, 1992. "Politics, Institutions and Welfare Spending in Industrialized Democracies, 1960-82", *American Political Science Review* 86, 658-74.
- Hirschman, A. O., 1981. "Exit, Voice, and the State", dins de Albert O. Hirschman, *Essays in Trespassing: Economics to Politics and Beyond*. Cambridge: Cambridge University Press, 246-265.
- Holsey, C. M. i T. E. Borcharding, 1997. "Why Does Government's Share of National Income Grow? An Assessment of the Recent Literature on the U.S. Experience", dins de Dennis C. Mueller, ed. *Perspectives on Public Choice: A Handbook*. Nova York: Cambridge. 562-589.
- Hsiao, C., 1986. *Analysis of Panel Data*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Huber, E., C. Ragin, i J. Stephens, 1993. "Social Democracy, Christian Democracy, Constitutional Structure and the Welfare State", *American Journal of Sociology* 99, 711-49.
- Jackman, R. W., 1975. *Politics and Social Equality: A Comparative Analysis*. Nova York: Wiley.
- Katzenstein, P., 1985. *Small States in World Markets: Industrial Policy in Europe*. Ithaca: Cornell University Press.
- Keohane, R. O. i H. V. Milner, eds. 1996. *Internationalization and Domestic Politics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Korpi, W., 1989. "Power, Politics and State Autonomy in the Development of Social Citizenship: Social Rights during Sickness in Eighteen OECD Countries since 1930s", *American Sociological Review* 54, 309-28.
- Lange, P. i G. Garrett, 1985. "The Politics of Growth: Strategic Interaction and Economic Performance in the Advanced Industrial Democracies, 1974-1980", *Journal of Politics* 47, 792-827.
- Lipset, S. M., 1959. "Some Social Requisites of Democracy: Economic Development and Political Legitimacy", *American Political Science Review* 53, 69-105.

Lucas, R. E. Jr., 1990. "Why Doesn't Capital Flow from Rich to Poor Countries?", *American Economic Review*, 82, 1-13.

Lybeck, J. A., 1988. "Comparing Government Growth Rates: The Non-Institutional vs. the Institutional Approach", dins de Lybeck, Johan A. i Magnus Henkerson, editors, 1988. *Explaining the Growth of Government*. Amsterdam: North-Holland. 29-48.

Meltzer, A.H. i S. F. Richards, 1981. "A Rational Theory of the Size of Government", *Journal of Political Economy* 89, 914-927.

Mueller, D., 1988. *Public Choice II*. Cambridge: Cambridge University Press. Capítol 17.

OCDE, 1991. *OECD National Accounts. Main Aggregates. 1960-89*. Vol. I.

Olson, M., 1993. "Dictatorship, Democracy, and Development", *American Political Science Review* 87, 567-576.

Pampel, F.C. i J.B. Williamson, 1988. "Welfare Spending in Advanced Industrial Democracies, 1950-80", *American Journal of Sociology* 93, 1424-56.

Peacock, A. T. i J. Wiseman, 1961. *The Growth of Public Expenditure in the United Kingdom*. Princeton: Princeton University Press.

Przeworski, A. i F. Limongi, 1997. "Modernization: Theories and Facts", *World Politics* 49 (Gener).

Przeworski, A. i M. Wallerstein, 1988. "Structural Dependence of the State on Capital", *American Political Science Review* 82, 11-30.

Rodrik, D., 1998. "Why Do Open Economies Have Bigger Governments?", *Journal of Political Economy* 106 (Octubre), 997-1032.

Romer, D., 1993. "Openness and Inflation: Theory and Evidence", *Quarterly Journal of Economics* 107, 869-904.

Titmuss, R., 1958. *Essays on the Welfare State*. Londres: Allen and Unwin.

Weingast, B., 1995. "The Economic Role of Political Institutions. Market-Preserving Federalism and Economic Development", *Journal of Law, Economics and Organization* 11.

Wilensky, H. L., 1975. *The Welfare State and Equality*. Berkeley: University of California Press.

Títols publicats fins ara

---

1. Una reflexió sobre l'atur a Espanya

Ramon Marimon (juny 97)

2. Reduir l'atur: a qualsevol preu?

Fabrizio Zilibotti (desembre 97)

3. Impostos sobre el capital i el treball, activitat macroeconòmica i redistribució

Albert Marcet (novembre 98)

4. El prestador de darrera instància en l'entorn financer actual

Xavier Freixas (novembre 99)

**5. Per què creix el sector públic?
El paper del desenvolupament econòmic,
el comerç i la democràcia**

Carles Boix (novembre 99)

Carles Boix

Carles Boix és Master en Administració Pública per la John F. Kennedy School of Government (1990) i doctor en Ciència Política per la Universitat de Harvard (1995).

És professor de Ciència Política a la Universitat de Chicago, on és co-director del Seminari Nacions, Estat i Política. També ha estat professor a Ohio State University i professor visitant a la Universitat Pompeu Fabra i al Centre per Estudis Avançats en Ciències Socials de l'Institut Juan March de Madrid.

Les seves principals línies de recerca són: l'economia política, les bases socials i institucionals de la democràcia, i l'origen i desenvolupament de les institucions polítiques.

Boix ha publicat articles a revistes internacionals especialitzades com *American Political Science Review*, *American Journal of Political Science*, *British Journal of Political Science* i *Electoral Studies*. El seu llibre *Political Parties, Growth and Inequality* (Cambridge University Press, 1998) ha guanyat el American Political Science Association Best Book Award de 1999 per al millor llibre en economia política.

CENTRE DE RECERCA EN ECONOMIA INTERNACIONAL

GENERALITAT DE CATALUNYA
I UNIVERSITAT POMPEU FABRA

Ramon Trias Fargas, 25-27 - 08005 Barcelona
Tel: 93 542 24 98 - Fax: 93 542 18 60
E-mail: crei@upf.es
<http://www.econ.upf.es/crei>

P.V.P.: 1.000 Ptes.

 Generalitat de Catalunya
Departament de Presidència

 UNIVERSITAT
POMPEU FABRA